

Referat af møde i VA's verdensmålsudvalg

Tirsdag den 5. september 2023, 4 Syd

Deltagere: Vinie Hansen (Formand, VA's bestyrelse), Johnnie Flindt (VA's bestyrelse og Gadekæret), Astrid Hansen (4 Række), Ole Jensen (4 Række), Bente Baudier (4 Række), Karen-Margrethe Madsen (Banehegnet), René Fuglsang (Grønningen), Karin Tannebæk Christiansen (Grønningen), Janni Mortensen (6 Vest), Karsten Wenneberg (6 Vest), Henrik Hansen (Hyldebjerg), Jens Thejsen (Hyldebjerg), Charlotte Birkved (Askerød), Gitte Hansen (Askerød), Lise Kaadach (4 Nord), Henning Larsen (4 Syd), Maja Reutzer (4 Syd), Charlotte Rasmussen (4 Syd), Palle Elmer Jensen (Kanalens Kvarter), Johnnie Flindt (Gadecæret), Annette Larsen (Gadecæret), Rikke Porting Høffding (Gadecæret), Signe Landon (Albertslund Verdensmål Center).

Fra Administrationen; Mads Reddersen Gauquin og Line Renner Jensen (referent).

Velkomst

Rundvisning i 4 Syd / v. Tenna Modin, medlem af udeudvalget i 4 Syd.

Mødet startede med, at Tenna Modin Hansen fra 4 Syds udeudvalg gav en kort præsentation af udeudvalgets arbejde og herefter viste udvalgsmedlemmerne rundt i afdelingen. Rundvisningen startede ved beboerhuset, hvor Tenna fortalte, at afdelingen har gennemgået en renovering, og nu er i gang med at arbejde med udearealerne. Det går stille og roligt fremad, og der er fokus på, at økonomi og hænder skal kunne følge med. Herudover fortalte Tenna, at de har en vision for afdelingen om blandt andet at arbejde med biodiversitet og genbrug.

Rundvisningen fortsatte ned forbi Svanens vej ved de boliger, som er blevet opdelt under renoveringen. Under renoveringen blev nogle af gårdhusene slået sammen, så to gårdhuse blev til tre for at lave nogle mindre boliger. Det har været en stor succes, og det er blevet taget godt i mod af de beboere, som ønskede mindre plads eller ikke havde råd til den forhøjede husleje. Her var der blevet genplantet 210 stk. rododendron, som blev flyttet under renoveringen. Herudover fortalte Tenna, at byggeudvalget har plantet forskellige planter i bedene.

Herefter gik turen forbi den nybyggede Ungdomsklubben Klub Svanen, som er bygget i bæredygtige materialer.

Tenna fortalte, at afdelingen på nogle af skrænterne ved deres parkeringspladser har plantet ca. 30 blomstrende buske. Det har været et ønske fra udeudvalget, at der hele året skulle være noget pænt at kigge på. De plantede buske er derfor nøje udvalgt ud fra, at der størstedelen af året, er noget der blomstrer. Herudover var der lagt over 1000 blomsterløg og plantet kirsebærtræer. Nogle af beboerne er hjælper med at luge og holde området pænt.

Tenna fortalte, at beboerne gerne har ville øge biodiversitet i afdelingen, og beboerne søgte derfor om at få lov til at plante vilde planter og blomster på et af græsarealerne i afdelingen. I løbet af efteråret vil der blive lagt afklippede træer mm. i bedet, så det bliver et godt sted for pindsvinene i området. Tenna fortalte herudover, at bedet med blomsterne har været medvirkende til, at der er kommet mange sommerfugle og bier i afdelingen.

Præsentationsrunde.

Vinie Hansen bød velkommen til mødet og takkede for rundvisningen. Herefter præsenterede Vinie dagsordenen og foreslog en runde hvor udvalgsmedlemmerne præsenterede sig selv.

Biodiversitet og bæredygtighed i Albertslund kommune / v. Jacob Ruskov-Nielsen, Biolog i Albertslund Kommune.

Verdensmålsudvalget havde inviterede Jacob Ruskov-Nielsen, biolog i Albertslund kommune, til at fortælle om, hvilke tiltag der arbejdes med i Albertslund Kommune ift. biodiversitet og bæredygtighed. Herudover ville udvalget gerne høre, hvordan man evt. kan samarbejde med kommunen om at udvikle grønne tiltag i boligafdelinger.

Jacob startede med at præsentere sig selv og fortalte, at han har været biolog i Albertslund kommune siden 2012, hvor han primært har arbejdet med naturgenopretning og biodiversitetsprojekter. Jacob var meget positiv over for, at så mange deltog i udvalgsmødet og for interessen ift. at udbrede biodiversitet og bæredygtighed i kommunen.

Gate 21

Jacob præsenterede nogle af de projekter, som han har arbejdet på. Jacob startede med at fortælle om et projekt, som kommunen har lavet i samarbejde med Gate 21, som er et partnerskab for kommuner, regioner, virksomheder og vidensinstitutioner, der sammen skal sikre klimahandling.

Gate 21 ligger i Liljens kvarter, hvor de har et grønt areal, som ikke blev brugt. De henvendte sig derfor til Albertslund Kommune for at høre, om de ville være med til at lave noget på græsstykket. Jacob fortalte, at de startede med at skrabe muld og græs væk, da det ikke er optimalt ift. biodiversiteten. Herefter blev der såede blomsterblandinger på stykket. Jacob nævnte, at de har lagt stor vægt på at så hjemmehørende arter, da det er med til at understøtte det liv, der er i forvejen ift. f.eks. sommerfugle. Det er derfor vigtigt at tænke hele projektet igennem og sørge for, at så de rigtige blandinger, så man understøtter biodiversiteten bedst muligt. Herudover var der blevet lavet forskellige strukturer på græsstykket, ved at lægge egestammer, store sten mm. Det har været med til at skabe spil for øjet, og samtidig også medvirket til mere dyreliv.

Hyldemarken

Jacob fortalte herefter om Hyldemarken, som er en del af Birkelundparken. Det er et stort grønt areal, som ligger ud til boligerne i området, og som ikke blev brugt til meget andet end hundelufter-areal. Jorden på området blev harvet igennem, der blev sået en blanding med hjemmehørende arter og lavet stier. Jacob nævnte, at det er vigtigt at være tålmodig og sørger for den rigtige drift og pasning, for at det bliver helt optimalt. Området er lavet, så det er meget høstvenligt, og bliver slået to gange om året.

Det kan være en udfordring at anlægge noget et sted, hvor der er græs i forvejen, fordi græsfrøene er stærke og vil kæmpe med det andet der plantes. Jacob fortalte, at der er begyndt at komme en masse planter i området, der blevet mere lysåbent og kommet mere plads. Det har blandt andet gjort, at der også er flyttet sjældne planter ind, som man ikke selv har plantet, og også gjort at der er kommet mange sommerfugle i området.

Grundejerforeningen Herstedlund

Herefter fortalte Jacob om et projekt med grundejerforeningen Herstedlund, som henvendte sig, fordi de havde en slette, hvor foreningen havde et ønske om at etablere noget alla Hyldemarken. Projektet har nu kørt siden 2020, og der er kommet masser af liv på sletten. Grundejerforeningen har også genbrugt nogle poppeltræer, som skulle fældes og lavet nogle træbunker på sletten, som understøtter dyrelivet i området. Det er et eksempel på, at det er godt at beholde træer og andet materiale på matriklen, så vidt muligt man kan.

Efter Jacob præsentation, var der mulighed for, at udvalgsmedlemmerne kunne stille spørgsmål. Der blev spurgt ind til slåning af græs på sletten. Jacob fortalte, at alt materiale på området skal flyttes, inden man slår græsset for at holde græsset nede og skabe konkurrenceforhold, som græs ikke er vant til.

Der blev herefter spurgt ind til, om det er muligt at inviterer Jacob med til et møde i udeudvalgene i afdelinger. Jacob fortalte, at han meget gerne stiller op, men at der ikke er ressourcer til at deltage på møder i alle afdelingerne. Det blev derfor foreslået at holde et fællesmøde, hvor flere afdelinger har mulighed for at deltage samtidig. På mødet kunne det blandt andet drøftes, hvordan boligorganisationerne og kommunen kan samarbejde ift. at udbrede biodiversitet og grønne områder i kommunen

Der blev spurgt ind til, om det er muligt at inddrage nogle af kommunens grønne områder, så boligafdelingerne kan være med til at lave noget på dem, og givet en opfordring til at inddrage de boligforeninger, som grænser op til områderne ift. et muligt samarbejde.

Udvalgsmedlemmerne fra Gadekæret fortalte, at man Ishøj kommune har kunne søge kommunen om op til 50.000 kr. i støtte til biodiversitetsprojekter. Jacob fortalte, at der også har været en biodiversitetspulje i Albertslund Kommune. Puljen er desværre udløbet, men det kan undersøges, om det er noget, der er med i det kommende budget.

Det blev nævnt, at det var meget interessant at høre Jacobs oplæg og positivt at undersøge, hvordan man kan samarbejde og få understøttet ens projekter. Når det er frivilligt arbejde, står man ofte alene, så det er godt, hvis man kan samarbejde. Herudover havde oplægget givet inspiration til nogle af afdelingerne ift. spørgsmål de kunne tage med hjem til de andre kommuner. Vinie nævnte, at udvalget netop er til for at få sparring og viden.

Udvalgsmedlemmerne fra Askerød fortalte, at de tidligere har afholdt møde med Miljø og teknikafdelingen i Greve kommune, som gerne ville samarbejde og spare ift. hvilke tiltag, der kunne laves.

Afslutningsvis fortalte Jacob, at der på Albertslund Kommunens hjemmeside ligger et link til "10 tips til omlægning af haver", som kan downloades til inspiration.

Fremlæggelse af det grønne regnskab/ v. Susanna Hansen, Driftschef i BO-VEST

Driftschef Susanna Hansen fremlagde og gennemgik VA's grønne regnskab.

Susanna nævnte, at man gerne vil udvikle og bruge de grønne regnskaber mere, da indtrykket er, at det kan bruges mere, end det gør nu ude i afdelingerne.

CO2

CO2 regnskabet går generelt ned. Blokland, Galgebakken, 4 Nord og 4 Syd er ikke med i regnskabet, da afdelingerne er under renovering, og det derfor ville give et skævt billede af regnskabet. CO2 regnskabet er regnet ud pr. person i afdelingerne. Derfor slår Læhegnet også ud, da afdelingen har store boliger og få beboere. Læhegnet er derfor også den eneste afdeling, som ligger over gennemsnittet.

Varme

Varmeforbruget er faldet, og det er tydeligt at renoveringerne har hjulpet ift. varmekonsumet.

Det blev nævnt, at man i Askerød er i gang med udskiftning af ventilationsanlæg, og efterfølgende skal afdelingen til at kigge på varmekonsumet.

Vandforbruget

Vandforbruget er også faldet, og det er et punkt, hvor der er mange tiltag, der kan tages såsom opsætning af vandreducerende brusere mm.

I nogle afdelinger er prisen for vask meget lav, hvilket kan have en negativ indvirkning på vandforbruget, da det kan være med til at nogle beboere vasker få ting pr. vask i stedet for at fylde vaskemaskinen. Gennemsnittet trækkes op af Askerød, Banehegnet og Kanalens kvarter, som stadig har noget at arbejde med. Susanna fortalte, at noget man kan gøre, ift. at mindske vandforbruget i afdelingerne er at indsamle regnvand til vanding af haver mm. I Askerød har man fået store vandbeholdere til at indsamle regnvand, som bruges til vanding af afdelingens grønne områder.

Elforbrug

Corona spiller ind på resultatet af regnskabet ift. elforbruget i afdelingerne.

Der er mange ting, man kan gøre for at spare på elforbruget, blandt andet udskifte belysning til LED, regulering af ventilation mm. Vaskeri, elevatorer og store fælleshuse er noget af det, der kan trække op ift. elforbruget i afdelingerne. Gadekæret er en af de afdelinger, som skiller sig ud, da afdelingens elforbrug på fællesarealerne er dobbelt så stort som i de andre tætbebyggede områder.

Vinies fortalte, at det har tidligere været en mulighed, at invitere miljøkonsulenten fra BO-VEST på besøg ude i afdelingerne sammen med driften for at få hjælp og sparring til, hvordan afdelingerne kan sænke deres forbrug ift. el, varme, vand og CO2 forbrug. BO-VEST er pt. ved at ansætte en ny miljøkonsulent.

Det blev nævnt, at Verdensmålscenteret har en konsulent, som også tilbyder at komme ud til afdelinger og beboere for at se på, hvor der kan sparreres. Man er velkommen til at kontakte Verdensmålscenteret, hvis man er interesseret.

Der blev spurgt ind til, om afdelingerne får besked hver især, hvis de slår ud på noget ift. det grønne regnskab. Administrationen fortalte, at de grønne regnskaber er tilgængelige for afdelingerne.

Afslutningsvis fortalte Susanna, at de bedste forbedringsmuligheder går på afkøling af fjernvarme, samt at sænke vand og elforbruget i afdelinger. En kommende udfordring bliver afkøling ift. fjernvarme. Hvis afkølingen ikke er tilstrækkelig, sker gennemstrømningen for hurtigt, hvilket kræver større energiforbrug, som er belastende for både økonomi og miljø. Det er noget, der er taget højde for i de nyrenoverede afdelinger. Fjernvarmeleverandørerne går ned på lavtemperaturer i 2024.

Der blev opfordret til, at der gives en forklaring til beboerne om, hvorfor det er nødvendigt at spare. Gerne nogle fortællinger om, hvorfor vi gør det og hvad der skal til. Herudover blev det nævnt, at vi bør gå foran med et godt eksempel både som land og boligafdelinger.

Susanna henviste til hjemmesiden biplantekalenderen, som er god ift. inspiration til hvad man kan plante, hvor god en biplante er mht. pollen og nektar, og hvad der blomstrer hvornår ([Biplantekalenderen Indstik-TfB2_2023.pdf \(biavl.dk\)](#)).

Opfølgning og status på ansøgning til Nordea Fondens pulje "Liv-i-det-lokale"/ v. Vinie Hansen

Der blev fulgt op på sidste Verdensmålsudvalgsmøde, hvor Vinie Hansen fortalte, at VA's organisationsbestyrelse havde bevilliget afdelingerne et tilskud til 10 timers rådgivning fra Antropolog Tine Sønderby til udvikling af projekt og udarbejdelse af ansøgning til Nordea Fondens pulje "Liv-i-det-lokale". På sidste møde deltog også Tine Sønderby, hvor hun fortalte om sin baggrund og erfaring, samt om hvordan hun kunne hjælpe ift. udformning af projekt og ansøgning til Nordea-Fonden.

Seks afdelinger (Hyldespjældet, Gadekæret, 6 Vest, 4 Nord, Grønningen og Banehegnet) meldte positivt

tilbage på tilbuddet om rådgivning og har siden arbejdet med projektidé og ansøgning. Afdelingerne fortalte om, hvor de var i processen, samt om hvad de har arbejdet med, og hvor langt de er med ansøgningen.

Hyldebjerg

Hyldebjerg har haft møder med Tine Søndergård og vil gerne søge puljen om støtte til genetablering af afdelingens torv og legeplads. Afdelingen vil gerne lave et område med planter, skulpturer, legeaktiviteter mm., som skal laves i samarbejde med beboerne, som også inddrages i processen. Projektet skal invitere til fællesskab, og til at folk kommer hinanden mere ved, hvilket er i overensstemmelse med Nordea Fondens kriterier.

Gadekæret

Afdelingen har haft besøg af Tine Søndergård, som de sammen med har været på vandring rundt i området. De har haft svært ved at finde et kvalificeret projekt, som passer til Nordea Fondens ansøgnings kriterier. Søen i afdelingen har det ikke godt, og de er derfor i dialog med Tine ift. at bruge rådgivningstimerne på at få hjælp til at lave en plan for bevaring af søen i afdelingen, da der er brug for hjælp og mere viden ift. at kunne gøre dette. Tine har etableret kontakt til Københavns Universitet, som forsøger at finde en studerende, der kunne have lyst til at være med i projektet.

6 Vest

Udearealerne i 6 Vest er ikke så store og ligger mellem husene i afdelingen. De har derfor valgt at lave en oplevelsestur igennem bebyggelsen, hvor besøgende via QR-koder, kan få beskrivelser og viden om de forskellige træer og buske der plantes. Afdelingen oplever, at det kan være en udfordring, at få folk ud og være en del af fællesskabet. Projektet skal derfor medvirke til at trække beboerne ud af boligerne og engagere dem i at lave nogle ting i afdelingen. Afdelingen har været i dialog med Jens Thejsen, som har hjulpet med inputs ift. planter, blomster mm.

4 Nord

Afdelingen vil gerne lave et grønt område med plantekasser og plads til aktiviteter til alle. På det grønne område vil afdelingen plante pergolaer med vindruer og æbler. De har haft møde med Tine og været glade for hendes hjælp og inputs. Afdelingen har ansøgningen med som punkt til godkendelse på næste beboermøde.

Grønningen

Tine har været på besøg i afdelingen og hjulpet med rådgivning og idéer til et projekt. Grønningen vil gerne søge midler til at lave en grøn kile, som indeholder en sansehøve med træer, buske, frugttræer og urtehave. Idéen med projektet er at invitere folk ind i området, og det skal derfor indbyde til, at man kan bruge området.

Banehegnet

Afdelingen har nogle idéer til et projekt, men er ikke i gang med selve ansøgningen endnu.

Vinie Hansen opfordrede til, at de afdelinger, som ikke har brugt tilbuddet om rådgivning, fortsat kan nå at være med og lave en ansøgning i samarbejde med Tine Sønderby.

Afdelingerne var meget positive ift. deres tilbagemeldinger på rådgivningen med Tine Sønderby og gav udtryk for, at de har fået meget ud af at have hende på besøg.

Godkendelse af revideret træpolitik og forslag til oprettelse af træfond / v. Vinie Hansen

På sidste møde i Verdensmålsudvalget drøftede udvalget den udarbejdede træpolitik og skabelon til træregnskaber og kom med input til forbedringer. Administrationen har indarbejdet udvalgets inputs, og herudover har VA's bestyrelse efterfølgende besluttet at tilføje bevaring af træer til træpolitikken, da det også er et essentielt punkt ift. VA's træpolitik. Vinie Hansen gennemgik træpolitikken, og fremhævede de tilføjelser, der er blevet indarbejdet.

Der blev foreslået nogle præciseringer ift. træpolitikken. Disse blev givet videre til Administrationen, som indarbejder dem. Træpolitikken tages med igen på næste møde i november.

Der blev spurgt ind til værktøjer, som kan bruges til at registrere træer i afdelingerne ifm. træregnskaberne. Det blev aftalt, at Administrationen undersøger, om GIS kan være et muligt værktøj.

Et udvalgsmedlem spurgte ind til, om nogle afdelinger havde kendskab til Nordea-Fondens delepulje. Gennem puljen kan lokale foreninger og organisationer søge om støtte til udstyr, der kan deles i nabolaget, lokalsamfundet, eller lånes ud til medlemmer for at stimulere fællesskaberne og invitere flere indenfor. Man kan læse mere om puljen på Nordea-Fondens hjemmeside ([Dele-puljen | Nordea-fonden](#) (nordeafonden.dk)). Det blev nævnt, at man i nogle afdelinger har græsslåmaskiner og hækkeklippere, som beboerne har mulighed for at låne, hvilket fungerer rigtig godt.

VA's bestyrelse har foreslået, at der oprettes en træfond/grøn fond, som giver afdelingerne mulighed for at søge om støtte til plantning af træer, buske mm. f.eks. i forbindelse med helhedsplaner og byggesager. Forhåbningen er, at fonden kan være med til at sætte gang i noget ude i afdelingerne, og at være med til at understøtte at beplantningen i afdelingerne øges. Der var opbakning til forslaget fra udvalget, som var meget positive overfor forslaget. Det blev aftalt, at der laves en beskrivelse af den grønne fond, hvor det blandt andet besvares, hvad fonden skal være, hvordan den skal fungere, og hvad formålet med den er. Beskrivelsen fremlægges på næste møde i Verdensmålsudvalget.

Opfølgning på handlings- og målsætningsprogram / v. Vinie Hansen

Det blev på sidste møde i Verdensmålsudvalget foreslået at lave et idékatalog over egnede træer og beplantning i afdelingerne. Forslaget er en del af VA's målsætnings- og handlingsprogram. Kataloget skal blandt andet indeholde viden om hvilken beplantning, der er hjemmehørende, og derfor vil være hensigtsmæssigt at plante. Vinie fortalte, at bestyrelsen har spurgt Jens Thejsen, om han vil hjælpe med at udforme kataloget. I den forbindelse fortalte Jens, at han netop har udgivet bogen "Vilde Naturhaver", som også kan give inspiration til beplantning i afdelingerne.

Runde/nyt fra afdelingerne

Vinie Hansen spurgte om nogle af afdelingerne havde noget, de gerne ville dele med udvalget.

4 Syd

Udeudvalget i afdelingen vil rigtig gerne arbejde med bevaring af træer, og har også meget fokus på at arbejde med biodiversitet og genbrug. Det kan være en udfordring, da mange beboere i afdelingen gerne vil have fliser og græsplæner, men det går langsom fremad.

4 Række

Der blev spurgt ind til, om det er muligt at få hjælp til at gennemgå træerne i afdelingen blandt andet med henblik på bevaring. Afdelingen har i forbindelse med byggesagen fået fældet en del store træer og fået plantet nye mindre træer. Man vil derfor gerne bevare så mange af de gamle træer i afdelingen som muligt. Herudover blev det fortalt, at afdelingen har fået etableret elladestandere med 20 ladepunkter to steder i afdelingen.

Planlægning af næste møde

Næste møde afholdes i 15. november 2023 i Kanalens kvarter.
Der foreslås mødedatoer for 2024 til næste møde.

Forsalg til punkter på næste møde

- Opfølgning på træpolitikken
- Opfølgning på ansøgninger til Nrodea-Fonden.
- Indsigt og viden om varmegenvinding
- Besøge en boligafdeling uden for VA, for at få inspiration.
- Besøge Biotopia.